

Plan för jämställdhet och likabehandling i Närpes stads skolor

Uppgifter i anslutning till planen

Central författningsgrund:	Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) Lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (1329/2014) Diskrimineringslag (1325/2014)
Ikraftträdande:	1.1.2017/1.1.2024
Uppdatering:	Planen uppdateras med tre års mellanrum.
Godkännande:	Ht 2016/bildningsnämnden och HT 2023/Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik

Jämställdhetsplanen innehåller två delar. I den första delen presenteras jämställdhet och likabehandling i utbildning. Den andra delen som är operativ lyfter fram konkreta åtgärder genom vilka den enskilda skolan främjar jämställdhet och likabehandling i skolan.

Jämställdhetsfrågor regleras i Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män (1986/609 och 1329/2014) samt Diskrimineringslag (1325/2014). I den här planen avses med jämställdhet både jämställdhet mellan könen och likabehandling enligt alla de kriterier som nämns i Diskrimineringslagen. Som grund för denna plan finns förutom ovannämnda lagar även Närpes stads jämställdhetsplan samt de nationella läroplansgrunderna från år 2014.

Jämställdhet i utbildning

Enligt jämställdhetslagen ska jämställdhet mellan könen främjas i all undervisning och utbildning. Diskrimineringslagen säger att utbildningsanordnare och de läroanstalter de är huvudmän för ska bedöma hur likabehandling uppnås i deras verksamhet och vidta åtgärder som behövs för att främja likabehandling.

Jämställdhet är en central del av den finländska utbildningens värdegrund. Målet med jämställdhetsplanen är att främja jämställdhetsarbete och förebygga diskriminering i skolan. Alla ska ha samma möjligheter till utbildning och utveckling samt känna sig respekterade och trygga. Innehållet i undervisningen, undervisningsmetoderna och -materialet ska stöda jämställdhet. Vid val av arbetssätt, lärmiljöer och samarbetspartners skall man sträva efter att synliggöra och förhindra könsbundna attityder och rutiner. Genom dialog kring jämställdhetsfrågor kan en verksamhetskultur utvecklas där jämställdhet får en betydelsefull position. Det är viktigt att påbörja arbetet redan i förskolan och i den grundläggande utbildningen eftersom barnens attityder rotas då. Som ett komplement till

Jämställdhet: Jämställdhet innebär att alla människor, oberoende av könsidentitet eller könsuttryck, har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden. Makt och inflytande är jämnt fördelade mellan könen. I skolmiljö kan det t.ex. betyda att alla

elever/studerande oberoende av kön bemöts på samma sätt, får lika mycket talutrymme i klassen samt bedöms på samma grunder. Jämställdhet handlar om rättvisa villkor att forma sitt liv. En skolmiljö är inte jämställd ifall olika förväntningar, krav och föreställningar kring kön placerar elever/studerande i olika ställning. En god verksamhetskultur i skolan kännetecknas av genusmedvetenhet och lärarens vilja att agera jämställt.

Jämlikhet och likabehandling: En strävan efter ett mer jämlikt samhälle är en process där alla människor oberoende av kön, ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder eller sexuell läggning har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter på livets alla områden. Makt och inflytande är jämnt fördelade mellan människor. I skolmiljö kan det t.ex. handla om hur man reagerar på och åtgärdar rasistiska uttalanden och sexuella trakasserier. Det är viktigt att lärare reflekterar över sina egna attityder och hur de kommer fram i undervisningen. Tillsammans med elever i förberedande undervisning kan det vara betydelsefullt att lyfta upp jämlikhet och dess centrala ställning i det finländska samhället. Verksamhetskulturen i en jämlik skola främjar delaktighet och gemenskap.

I de nationella läroplansgrunderna från år 2014 understryks betydelsen av att främja jämställdhet och likabehandling. Där fastslås att varje elev är unik och skall behandlas som en individ.

Utdrag ur Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014:

Den grundläggande utbildningen ska främja välbefinnande, demokrati och aktiv medverkan i medborgarsamhället. Jämlikhet och en allmän princip om alla människors lika värde är ett centralt mål för den grundläggande utbildningen. Undervisningen ska främja ekonomisk, social och regional jämlikhet och jämställdhet mellan könen. (s. 15)

Den grundläggande utbildningens uppdrag är att för sin del förebygga ojämlikhet och utslagning och att främja jämställdhet mellan könen. Den grundläggande utbildningen ska på ett jämlikt sätt uppmuntra flickor och pojkar i studierna i olika läroämnen och öka kunskapen och insikten om könets mångfald. Varje elev ska få hjälp med att upptäcka sina möjligheter och skapa sin lärtig utan könsbundna rollmodeller. (s. 18)

Utdrag ur Grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen 2014:

Gymnasieundervisningen ska främja jämlikhet och likabehandling samt välbefinnande och demokrati. (s. 13)

Även i de kommunala läroplanerna för förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen samt gymnasieutbildningen har Närpes stad valt att betona vikten av jämställdhet och jämlikhet, bl.a. i texterna om värdegrund, verksamhetskultur och utbildningens uppdrag.

Utdrag ur de kommunala läroplanerna 2016:

Det essentiella i Närpes stads skolors värdegrund kan sammanfattas i följande ledord:

- *Jämlikhet – alla människors lika värde*
- *Respekt och ansvar – gentemot sig själv, andra och miljön*
- *Trygghet i skolmiljön – psykisk, fysisk och social*
- *Självbild – möjlighet att växa till sin fulla potential*
- *Delaktighet – i den egna och gemensamma lärprocessen*

Dessa genomsyrar det dagliga arbetet i förhållande till elever, kolleger och vårdnadshavare. Värdegrunden hålls levande genom en fortgående växelverkan mellan i första hand lärare och elev, men även mellan lärare och vårdnadshavare samt kollegialt. Genom dialog analyseras situationer och handlingsmönster vartefter de uppstår.

Sett ur ett lokalt perspektiv är jämställd utbildning som stöder en integrering i samhället central.

För att jämställdhetsarbetet ska bli fruktbart krävs även förankring i den konkreta skolvardagen. Arbetet bör anpassas till den enskilda skolans strukturer och upplevas som en naturlig del av vardagen. Tillräckligt med tid bör avsättas varje läsår för att diskutera dessa frågor i skolorna både bland personalen, eleverna/studerande och vårdnadshavare.

Kopplingar till stadens officiella plan för jämställdhet och likabehandling

Motverka och förebygga uppkomsten av stereotypa uppfattningar om kvinno- och mansroller i alla former av undervisning och utbildning.

Vara uppmärksam och motverka ev. brister i detta hänseende i läromedel, undervisningsarrangemang och undervisningsmetoder

Bekämpa sexuella trakasserier.

Klargöra tydligt att all slags sexuell trakasseri är oacceptabelt.

Stödja offren och införa en tydlig policy i denna fråga.

Sprida information och kunskap i denna fråga

Läsvärda länkar:

[eGrunder](#) Tillgång till både nationella läroplansgrunder och kommunala läroplaner

[Närpes stads jämställdhets- och likabehandlingsplan](#)

[Utbildningsstyrelsens hemsida](#)

[Jämställdhetsarbete är en kunskapsfråga](#)

[Planering av jämställdhet och likabehandling i skolan](#)

[Likabehandlingsplanering](#)

[Guide från Världsskolans likabehandlingsstrategier](#)

[Jämställdhet i lärande](#)

[jamstallt.se](#) Material för skolan om jämställdhet

Skolspecifik jämställdhets- och likabehandlingsplan

Skolor som omfattas av lagen om grundläggande utbildning skall utarbeta en 3-årig skolspecifik plan för jämställdhet och likabehandling. Planen skall fungera som ett arbetsredskap i skolan och klargöra skolans nuvarande jämställdhets- och likabehandlingssituation samt ge förslag på åtgärdsprogram och uppföljning för att säkra jämställdhet och likabehandling i skolan. Planen ska utarbetas av skolans personal och elever. Vid behov kan representanter för elevvård och vårdnadshavare delta i arbetet.

Skolans namn:

Datum för godkännande:

Vem har varit med och utformat planen:

1. Redogörelse för jämställdhetsläget i skolan – identifiering av problemområden

2. Bedömma hur verksamheten inverkar på olika befolkningsgrupper och hur likabehandling i övrigt förverkligas i verksamheten

3. Åtgärd som behövs för att främja förverkligandet av jämställdhet och likabehandling – åtgärd(er), tidpunkt, ansvarsperson(er)

4. Utvärdering av hur åtgärderna genomförts och av resultaten. Uppge även vem som har varit med och utvärderat planen.

Anvisningar för ifyllande av den skolspecifika planen för jämställdhet och likabehandling

1. Redogörelse för jämställdhets- och likabehandlingsläget i skolan – identifiering av problemområden
  - Fäst uppmärksamhet på jämställdhet och likabehandling vid elevantagning, i ordnande av undervisning, skillnader i inläring, bedömning av studieprestationer, förebyggande och eliminering av alla former av trakasserier och diskriminering.
2. Åtgärder som behövs för att främja jämställdheten och likabehandlingen
  - Välj ett område/några områden att arbeta med, t.ex. tillvägagångssätt i undervisningen, undervisningens innehåll eller förebyggande av diskriminering.
  - Anteckna aktuella åtgärder, vem eller vilka som ansvarar för att de realiserar i praktiken samt en tidtabell för genomförandet.
  - Exempel på åtgärdsområden och förfaringssätt:
    - Gå igenom Checklista för en jämställd skola eller gör en egen. [Exempel på checklista](#)
    - Ordna fortbildning för personal om jämställdhet och likabehandling.
    - Studera könsfördelningen i olika sammanhang, t.ex. flickors och pojkars fördelning i de valfria ämnena i högstadiet. Samtidigt som könsuppdelad statistik visas kan stereotypa bilder diskuteras och avdramatiseras.
    - Studera läroböckerna. Hur ofta förekommer flick- och pojknamn? Vilka roller har flickorna och pojkarna? Hur framställs flickor och pojkar på bilderna?
    - Sammanställa en enkät och undersöka elevernas upplevelse av jämställdhet och likabehandling i skolan. Frågor om jämställdhet kan även ingå i en traditionell trivselenkät.
    - Observera en klassrumssituation i ett jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv.
    - Diskutera jämställdhet och likabehandling på ett föräldramöte.
3. Utvärdering av hur åtgärderna genomförts och av resultaten
  - Hur har åtgärderna genomförts?
  - Är resultatet tillfredsställande?
  - Hur fortsätter arbetet?
  - Utvärdering sker årligen trots att planen är uppgjord för tre år.
  - Dokumentera vad som behandlas under varje utvärdering.

Delar ur skolans plan för jämställdhet och likabehandling bör bifogas skolans läsårsplan, t.ex. vilka åtgärder skolan vidtar för att främja jämställdhet under ett visst läsår. På detta sätt säkerställs att elever, personal och vårdnadshavare får information om jämställdhetsplanen. Rektorn ansvarar för att informera elever, vårdnadshavare och personal om planen för jämställdhet och likabehandling.

Plan för Jämställdhet och likabehandling skall vara konkret, lätt att förstå och framställas på ett sätt som motiverar elever, vårdnadshavare och skolans personal att arbeta för att nå målen!